

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Karahanlı Türkçesi	TDE301	5	3 + 0	4,0	Zorunlu

Birim Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı - Lisans (Yüz yüze)
Amaç	1. Karahanlı Türkçesiyle yazılmış eserleri tanıtmak. 2. Dönemin dil özellikleri hakkında öğrencileri bilgilendirmek. 3. Öğrencileri Karahanlı Türkçesi dönemi metinlerini okur düzeye getirebilmek.
Ders İçeriği	Karahanlı Türkçesiyle yazılmış eserlerin ve Karahanlıca'nın dil bilgisinin incelenmesi; Tarihi Türk dilleri içerisinde Karahanlıca'nın yerinin belirlenmesi
Ders Veren	Prof. Dr. İbrahim TAŞ
Ders Kaynakları	A Dilâçar, 900. Yıldönümü Dolayısıyla Kutadgu Bilig İncelemesi, TDK Yay, 1972, İbrahim Taş, Kutadgu Bilig'de Söz Yapımı, TDK Yay., 2015, R. Dankoff & J. Kelly, Mahmüd al-Kâşşarî Compendium of The Turkic Dialects, Zuhâl Ömez, Karahanlı Türkçesinin Dilbilgisi Üzerine Notlar. Doğumunun 990. Yılında Yusuf Has Hacip ve Eseri Kutadgu Bilig Bildirileri., İbrahim Taş, Kutadgu Bilig'te İnkilemeler, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN, 2012/2, s. 43-95., Talat Tekin, Karahanlı Dönemi Türk Şiiri, Türk Dili, c. 51, Sayı 409 (198):81-157, Reşid Rahmeti Arat, Kutadgu Bilig I, Türk Dil Kurumu Yayınları; Tercüme II Türk Tarih Kurumu Yayınları; İndeks III Türk Kültür Araştırması Enstitüsü Yayınları, Aysu Ata, Karahanlı Türkçesi - Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası - Giriş, Metin, Notlar, Dizin), Türk Dil Kurumu Yayınları, ATA Aysu: Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin), Ankara 2004: TDK: 854., PRITSAK, Omeljan: "Karahanlılar", İslâm Ansiklopedisi, 6. cilt, 231-273., SAĞOL YÜKSEKKAYA, Gülден, Mustafa ARGUNŞAH ve Özcan TABAKLAR: Tarihi Türk Lehçeleri; Karahanlıca, Harezmece, Kıpçaça Dersleri: İstanbul 2010. Kesit Yayınları., TEZCAN, Semih: "Kutadgu Bilig Dizini Üzerine", TTK- Belleten, XLV(1981) 178: 23-78 , ARAT, Reşid Rahmeti: Kutadgu Bilig, I, Metin, TDK 1947 (19792, 19913); II, Tercüme, TTK 1959 (19555); III, İndeks, Yay. K. Eraslan, O. F. Sertkaya, N. Yüce, TKAE, İstanbul 1979., KAÇALIN, Mustafa S.: Kaşgarlı Mahmud, Dîvânü Lugâti't-Türk Türk Dilinin İlk Sözlüğü: İstanbul 2023. Vakıfbank Kültür Yayınları., Prof. Dr. Ahmet Bican Erçilasun, Prof. Dr. Ziyat Akkoyunlu; Divanu Lugati't-Türk / Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin; Türk Dil Kurumu Yayınları, A Dilâçar, 900. Yıldönümü Dolayısıyla Kutadgu Bilig İncelemesi, TDK Yay, 1972, İbrahim Taş, Kutadgu Bilig'de Söz Yapımı, TDK Yay., 2015, R. Dankoff & J. Kelly, Mahmüd al-Kâşşarî Compendium of The Turkic Dialects, Zuhâl Ömez, Karahanlı Türkçesinin Dilbilgisi Üzerine Notlar. Doğumunun 990. Yılında Yusuf Has Hacip ve Eseri Kutadgu Bilig Bildirileri., Aysu Ata, Karahanlı Türkçesi - Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası - Giriş, Metin, Notlar, Dizin), Türk Dil Kurumu Yayınları, Prof. Dr. Ahmet Bican Erçilasun, Prof. Dr. Ziyat Akkoyunlu; Divanu Lugati't-Türk / Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin; Türk Dil Kurumu Yayınları, İbrahim Taş, Kutadgu Bilig'te İnkilemeler, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN, 2012/2, s. 43-95., Reşit R. Arat, Atebetü'l-Hakayık, TDK Yay., 2006, Necmettin Hacıeminoğlu, Karahanlı Türkçesi Grameri, TDK Yay., 1996, Talat Tekin, Karahanlı Dönemi Türk Şiiri, Türk Dili, c. 51, Sayı 409 (198):81-157, Reşid Rahmeti Arat, Kutadgu Bilig I, Türk Dil Kurumu Yayınları; Tercüme II Türk Tarih Kurumu Yayınları; İndeks III Türk Kültür Araştırması Enstitüsü Yayınları, Reşit R. Arat, Atebetü'l-Hakayık, TDK Yay., 2006, Necmettin Hacıeminoğlu, Karahanlı Türkçesi Grameri, TDK Yay., 1996, ATA Aysu: Türkçe İlk Kur'an Tercümesi (Rylands Nüshası) Karahanlı Türkçesi (Giriş-Metin-Notlar-Dizin), Ankara 2004: TDK: 854., PRITSAK, Omeljan: "Karahanlılar", İslâm Ansiklopedisi, 6. cilt, 231-273., SAĞOL YÜKSEKKAYA, Gülден, Mustafa ARGUNŞAH ve Özcan TABAKLAR: Tarihi Türk Lehçeleri; Karahanlıca, Harezmece, Kıpçaça Dersleri: İstanbul 2010. Kesit Yayınları., TEZCAN, Semih: "Kutadgu Bilig Dizini Üzerine", TTK- Belleten, XLV(1981) 178: 23-78 , ARAT, Reşid Rahmeti: Kutadgu Bilig, I, Metin, TDK 1947 (19792, 19913); II, Tercüme, TTK 1959 (19555); III, İndeks, Yay. K. Eraslan, O. F. Sertkaya, N. Yüce, TKAE, İstanbul 1979., KAÇALIN, Mustafa S.: Kaşgarlı Mahmud, Dîvânü Lugâti't-Türk Türk Dilinin İlk Sözlüğü: İstanbul 2023. Vakıfbank Kültür Yayınları.

Hafta	Konu
1	Dönemin Türk dili tarihindeki yerini tanımak.
2	Dönemin Türk dili tarihindeki yerini tanımak.
3	Dönem metinlerini tanımak.
4	Dönem metinlerini tanımak.
5	Dönem Türkçesinin dilbilgisel özelliklerini tanımak.
6	Dönem Türkçesinin dilbilgisel özelliklerini tanımak.
7	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
8	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
9	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
10	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
11	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
12	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
13	Dönem metinlerini okumak ve tahlil etmek.
14	Dönem Türkçesinin ve metinlerin genel bir değerlendirmesini yapmak.

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Araştırma – yaşam boyu öğrenme, yazma, okuma, Bilişim	Sınıf Dışı Çalışma	1	14
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	2	14

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	1	14
Ara Sınav 1		15	1
Ödev 1		8	1
Final		18	1
Ödev (Sunum)		5	1
Ders İş Yüğü:		102	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		4	

Program Çıktıları

1	Türk edebiyatı ve edebiyat tarihi, Türk lehçeleri-alfabeleri Türkiye Türkçesi, Osmanlı Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi ve yazılı (Eski ve Yeni Türk Edebiyatı) ve sözlü (anonim edebiyat, âşık edebiyatı, tekke tasavuf edebiyatı) edebi geleneklerle ilgili ileri düzeyde, güncel teorik ve uygulamalı bilgilerine sahiptir.
2	Disiplinler arası bir farkındalıkla alanıyla ilgili akademik araştırmalar gerçekleştirir.
3	Türk Dili ve Edebiyatı Programında kullanılan ve güncel bilgileri içeren ders materyallerini, araştırma metotlarını, bilgi ve teorilerini; eğitim-öğretim, araştırma ve kamusal hizmet alanlarında uygular
4	Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık faaliyetlerin yürütülmesinde bireysel veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.
5	Alanı ile ilgili edindiği bilgi ve becerileri sosyal/kültürel/ekonomik katma değeri olan düşünceye/yaklaşım/ürüne dönüştürülmesi hususunda sorumluluk alır.
6	Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
7	Öğrenme gereksinimlerini belirleyerek öğrenme hedefleri doğrultusunda kendisinin ve sorumluluğu altındaki kişilerin performanslarının geliştirilmesine yönelik faaliyetleri planlar ve yönetir
8	Eğitimi boyunca edindiği bilgi ve becerilerle yaşam boyu öğrenmeye yönelik bir motivasyon ve tutum geliştirir.
9	Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
10	Alan ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme, düşünceleri ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır
11	Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.
12	Alanıyla ilgili yaptığı araştırmalarda bilgi ve bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanır.
13	Alan ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.
14	Türk kültürü, dili ve edebiyatıyla ilgili güncel problemlere bireysel çalışmalarıyla veya bir ekibin üyesi olarak çözümler üretir ve ürettiği çözümleri alan uzmanlarla paylaşır.
15	Eleştirel düşünme, akademik yazım ve sunum konularında temel becerilere sahiptir

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14	PÇ 15
Bilgi derlemesini öğrenir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arap harfli metinleri okur.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri tercüme eder ve anlar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri dilbilgisel olarak tahlil eder.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinlerin dünya görüşünü kavrar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilgi derlemesini öğrenir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arap harfli metinleri okur.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri tercüme eder ve anlar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri dilbilgisel olarak tahlil eder.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinlerin dünya görüşünü kavrar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilgi derlemesini öğrenir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arap harfli metinleri okur.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri tercüme eder ve anlar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri dilbilgisel olarak tahlil eder.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinlerin dünya görüşünü kavrar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilgi derlemesini öğrenir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arap harfli metinleri okur.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri tercüme eder ve anlar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinleri dilbilgisel olarak tahlil eder.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metinlerin dünya görüşünü kavrar.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortalama Değer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-